

Bojan Bosiljčić

Govor na osnivačkom Kongresu sindikata KUM Nezavisnost
17. jun 2016.

Bauk kruži Evropom - bauk narastajuće svesti naroda da neoliberalni kapitalizam nije ništa drugo nego mašina za satiranje ljudi i multiplikovanje kapitala. Kao što u uvodnim stranama Komunističkog manifesta kažu Marks i Engels - a Manifest je pisan 1848. - „*buržoazija je lično dostojanstvo pretvorila u prometnu vrednost i na mesto bezbrojnih povelja priznatih i izvojevanih sloboda stavila jednu besavesnu slobodu trgovine*”.

Sto sedamdeset godina kasnije, danas i ovde, mi već iza sebe imamo jednu epohu neuspele uspostave države socijalne pravde, i sada, mi koji smo preživeli sve to, na sebi kao da trpimo osvetu pobjednika kako kapitalisti vole sebe da vide u toj neprestanoj klasnoj borbi koja pokreće ovaj svet. Mi, ovde okupljeni, smo zrnevlje u mašini tranzicije, koja se u ovoj zemlji sprovodi na divljački način, sa **proklamovanim** odricanjem prosečnog poslodavca da o radniku uopšte razmišlja kao o ljudskom biću. Ljudi na naše oči polako postaju brojevi, bezlične jedinice koje, kao u antologijskom filmu Metropolis Frica Langa, poput kolone zombija tupo koračaju u mračno predvorje smrti, podzemnu fabričku halu. Ovde smo da učinimo makar mali korak unazad u tom maršu koji vodi u propast.

Mi, stvaraoči na polju kulture i umetnosti, i mi medijski radnici, mi kao da smo zbog nečega označeni da nosimo dodatni teret i žig u odnosu na čitavu radničku populaciju: teret blagog, prezrivo podsmeha vladajuće političko-tajkunske elite prema svakom našem naporu da svoj rad pokažemo i dokažemo kao vredan pažnje, jer uostalom čitav svet danas hrli u Sikstinsku kapelu ne zbog Siksta Četvrtog, pa ni zbog Julija Drugog, koji je naručio malanje tavanice plavom bojom sa zlatnim zvezdama, nego zbog onog koji je tavanicu omalao, ali onako kako ju je sam zamislio, Mikelandela Buonarotija, skulptora, slikara, arhitekta i pesnika renesansnog. Naši se poslodavci danas, međutim, prema nama odnose kao prema potrošnoj robi, koja državu “košta” a ništa ne “zarađuje”.

Ko će da objasni toj tupoj, polupismenoj eliti političkih i poslodavalačkih magova, da kultura i umetnost jesu ono najvrednije što jedna civilizacija ostavlja iza sebe, da je to ono po čemu će nas pamtiti? Da ih uputimo u Sikstinu? Ne vredi, oni će završiti u nekoj rimskoj kafani.

Ono što možemo je da ujedinito našu volju, snagu i duh u borbi za dostojanstvo koje je davno izgubljeno. Možemo, recimo da, ujedinjeno, kažemo kako novinari više neće pisati po diktatu oglašivača i tajkuna, da kažemo kako smo umesto države kao vlasnika koja nas je gušila cenzurom dobili sirove aktere biznis scene koji nas, gle čuda - guše cenzurom vođenom svojim finansijskim interesom. Zašto smo se borili za demokratiju ako smo jednu cenzuru zamenili drugom, samo sirovijom?

Ono što možemo je da ujedinito našu volju, i da objasnimo beslovesnima da rečenica kako se “o ukusima ne raspravlja” ne znači kako je regularno imati nakaradan ukus koji ćeš pritom nametati sagovornicima, čitaocima, gledaocima... nego da se po estetičkim pravilima ZNA šta jeste lepo a šta ne pa da se **stoga** o tome ne raspravlja i da zato, recimo, estradno pozorište koje zadovoljava niske strasti nije dostojno poređenja sa

teatrom koji neguje klasike i pozorišnu avangardu, kao i da je nedostojno u izdavačke planove staviti na isti spisak Dnevnik o Čarnojeviću i Dnevnik srpske domaćice. Da ne govorimo o tome da je ta situacija ustvari već izvesno vreme nemoguća - Čarnojević je iščezao iz izdavačkih planova ovdašnjih izdavača. Domaćica se drži znatno bolje.

Možemo i da, ujedinjeni, ukažemo na to da tri miliona megatona betona predviđenih u Savamali nije ono što Beogradu treba, i da je odavno, još '80-tih, na konkursu Središte kulture Treći milenijum pobedio - i uzeo predviđenu novčanu nagradu - poljski tim koji je na tom prostoru, pored nekoliko galerija, na trgu sličnom trgu Sv. Marka u Veneciji, predvideo zgradu Opere, koju ovaj prestoni grad nema, nego je deli sa Narodnim pozorištem, koje je gradio knjaz Mihailo Obrenović, u drugoj polovini 19. veka. Za sada, umesto opere, u Savskom amfiteatru imaćemo arapski šoping mol; slaba vajda za Verdija i Pučinja, ali odlična za Gučija i Armanija.

Naše opravdane zahteve možemo da potkrepimo pretnjom štrajkom: pa neka pozorišta zaneme, neka galerije pogase svetla, i neka ostanu da rade samo cirkusi i splavovi. Neka to bude slika Srbije u 21. veku. Pa kad se iz Evrope ka kojoj, je li tako, hrlimo, začuje grohotan smeh, možda će, kažem: možda, političko-tajkunska elita shvatiti o čemu se ovde radi.

I što je najvažnije: moramo se osloboditi straha. Urednik koji se unosi u lice novinaru, derući se na njega dok mu prepravlja tekst, ili ga samo prezrivo gleda dok mu zabranjuje emisiju objašnjavajući zabranu beslovesnim razlozima čiji koreni leže u tajkunskoj sferi uticaja, a u krajnjoj liniji u odbrani sopstvene stražnjice koja voli uredničku fotelju, taj urednik je samo bedni slabić bez svoga Ja. Sa njima ne treba razgovarati kao sa sebi ravnima: oni su beskičmenjaci i karijeristi pa se tako treba i ponašati prema njima.

Nema straha; mi smo već izgubili sve što se može izgubiti. Izgubili smo državu u kojoj smo rođeni, izgubili smo dostojanstvo, samopoštovanje, sve. Imamo samo pelene koje nam skraćuju put do WC-a. I one Marksove lance. Nema straha kad za gubljenje ostanu samo lanci, pelene i goli život. Jer šta će nam život u lancima i pelenama.

Mislim da se ne treba bojati: gubitka posla, premeštaja na gore radno mesto, neosvetljene kancelarije; mnogi su, u mnogim časima istorije, davali i više za napredak. A sad jeste vreme za napredak. Jer nazad više nema gde. Ako se ne pokrenemo, ostajemo u kloaki. Ako krenemo, pred nama je Sikstina. I duh njenog tvorca Buonarotija koga je papa, nezadovoljan sporošću umetnika, jednom udario svojim žezlom, a Majstor ga izbacio iz kapele. Izbacimo one koji mašu žezlom i pamtiće nas pokoljenja.